

MARTIĆ UMIJEŠAN U ETNIČKO ČIŠĆENJE

Author: [Helen](#)
[Warrell](#)

Novi mučni dokazi o srpskim napadima na hrvatska sela.

Bio je to pravi pakao. Zapaljene su štale sa stokom, ljudi su zapomagali, svuda oko vas su se nalazili raskomadani leševi. Bilo je stravično. Ništa se nije moglo čuti od pucnjave, od pokolja. Nisam mogao ni zamisliti da se tako nešto može dogoditi.“

Ovo su riječi Marka Miljanića – zapovjednika hrvatske policije koji je na suđenju vođi pobunjenih Srba, Milanu Martiću, svjedočio o vlastitim nastojanjima da spriječi upad srpskih snaga u selo Škabrnja (južna Hrvatska).

Miljaniću su u opisanom nasilju stradali otac i brat, dok je on ovoga tjedna bio jedan od četvorice svjedoka optužbe koji su govorili o napadima na sela Saborsko i Škabrnja. Tada je poginulo najmanje 67 civila, među kojima i velik broj starih i nemoćnih.

Prema navodima tužilaštva, napade na dva sela – koji su u studenome/novembru 1991. počinjeni u razmaku od svega tjedan dana – nadzirao je osobno Martić, i to u sklopu kampanje kojom su srpske snage nastojale hrvatsku oblast Krajinu etnički očistiti od nesrpskog stanovništva.

U to vrijeme Martić je bio ministar unutrašnjih poslova takozvane Srpske Autonomne Oblasti (SAO) Krajina. Tužiocima tvrde da je u tom svojstvu zapovijedao svim policijskim snagama na dotičnom području, uključujući i zloglasnu paravojnu formaciju – takozvanu „Martićevu miliciju“ – koja je u suradnji s Jugoslavenskom narodnom armijom (JNA) i krajinском Teritorijalnom obranom (TO) protjerivala civile.

Martićev je branilac pokušao dokazati da su srpski napadi na hrvatska sela bili posljedica pokušaja da se spriječi dalje jačanje hrvatskih vojnih uporišta.

Međutim, svi svjedoci su potvrdili da su srpske vojne jedinice bile daleko brojnije od seoskih branitelja.

Jedan od zastupnika obrane, Nikola Perović, upitao je svjedoka jesu li branitelji Škabrnje bili pripadnici Zbora narodne garde (ZNG). Miljanić je to odlučno porekao: „Bili su to isključivo ljudi iz sela“, rekao je on.

Perović je potom upitao i kako to da su – ako je situacija bila „toliko neravnopravna“ – seljani čitavo jutro ipak uspijevali obraniti.

„Svatko tko brani svoje ognjište i svoj dom, i tko je svjestan da su mu majka, otac i djeca u opasnosti, učinit će sve što je u njegovoj moći kako bi spriječio paravojku da počini masakr“, uzvratilo je Miljanić.

Svjedok je dodao i da Škabrnja nije bila napadnuta iz vojnih razloga, već zbog „političkih interesa“, odnosno s namjerom da se nizom incidenata hrvatski civili zastraše i tako navedu da napuste spomenuto područje.

Kao dokaz političke prirode napada, Miljanić je naveo činjenicu da se incident u Škabrnji dogodio 18. studenoga/novembra 1991. – dakle, istovremeno kada i masakr nad oko 250 ne-Srba koji je na području Vukovara uslijedio nakon što je JNA zauzela taj grad.

Drugi svjedok, Neven Šegarić, opisao je kako je srpska televizija u svojim izvještajima za napad u Škabrnji okrivila hrvatske „fašiste“, koji su navodno „pobili svoj vlastiti narod“. Svjedok je pak to negirao.

U vrijeme srpskog napada Šegarić je imao svega 11 godina, a pred sudom je ispričao kako je vidio smrt svoga djede, koji je stradao od ruke vojnika u uniformi s oznakama krajiške TO. Zajedno s još jednim rođakom, i on je bio pritjeran uz zid, pa je djelovalo da će i njih ubiti. No, tada se umiješao jedan oficir, koji je rekao: „Dosta je bilo ubijanja, nećemo ubijati djecu.“

U optužnici se navodi da je u napadu na Škabrnju stradalo 38 civila, kao i to da su do veljače/februara 1992. ubijeni i preostali hrvatski civili iz tog sela.

U međuvremenu, proteklog je tjedna iskaz dao i jedan zaštićeni svjedok, koji je pred Tribunalom govorio o zbivanjima u Saborskom.

Pojavljujući se pod pseudonimom, iskrivljenog glasa i uz distorziju lika, svjedok je rekao da su srpske snage zauzimanje Saborskog shvatile kao strateško pitanje „povezivanja srpskih zemalja“. Također je izjavio da su upad učinile regularne policijske snage, u suradnji s Martićevom milicijom.

Hrvatski policajac Vlado Vuković opisao je događaje koji su neposredno prethodili napadu na Saborsko. On je izjavio da je počevši od 5. kolovoza/augusta 1991. to selo bilo izloženo neprestanom granatiranju od strane srpskih snaga.

Vuković je pred sudom ispričao i kako je tokom rujna/septembra iz Zagreba u Saborsko stiglo stotinu vojnika. Radilo se uglavnom o bivšim stanovnicima tog sela, koji su trebali sudjelovati u njegovoj obrani. Međutim, oni u tom pogledu ni izbliza nisu ispunili nadanja seljana.

„Bili su preplašeni, prvi put su se zatekli na takvom zadatku“, rekao je svjedok. Upitan jesu li snage iz Zagreba sudjelovale u bilo kakvom ofenzivnom vojnom djelovanju, on je odgovorio da je, naprotiv, sva pažnja bila posvećena obrani.

Dodao je i da su seoske snage bile toliko nepripremljene za napad da bi se sukob u kojem su one sudjelovale mogao usporediti s borbom „Davida i Golijata“.

Vuković je potkraj rujna/septembra bio uhapšen, tako da nije i osobno prisustvovao napadu na Saborsko, koji je počeo 12. studenoga/novembra 1991. On je ispričao kako je, vozeći se šumom, upao u zasjedu koju mu je postavila grupa od pet-šest ljudi u uniformama JNA, koji su sami sebe nazivali „martićevcima“.

S rukama vezanim iza leđa, svjedok je izvjesno vrijeme proveo u policijskim stanicama u Plaškom, Korenici i Manjači, gdje je bio premlaćivan. A kada se vratio u Saborsko, ono se – kako je rekao – pretvorilo u „grad duhova“, u kojem se nijedna građevina nije mogla prepoznati, i gdje je čak i crkva bila pretvorena u

„gomilu krša“. U optužnici se navodi da je u napadu ubijeno 29 hrvatskih civila, te da je selo „srađnjeno sa zemljom“.

Premda Škabrnja nije pretrpjela tolika materijalna razaranja, Miljanić je posvjedočio koliko je cijena u ljudskim životima bila visoka. On je pred kraj svjedočenja ispričao kako ga, usprkos tome što ga niko nije okrivio za pad sela, ipak proganjaju sjećanja na poginule. „Te paravojne grupe ubijale su svakoga na koga bi naišle“, rekao je on.

Helen Warrell izvještava za IWPR iz Haga.

Location: Croatia

Topic: Courtside

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/marti%C4%87-umije%C5%A1-u-etni%C4%8Dko-%C4%8Di%C5%A1%C4%87enje>